

Volle stad en op zaterdag naar de datsja

Wilde fantasieën moeten de tongen losmaken over de vraag hoe de Randstad er bijligt in 2040. Is Amsterdam dan het hart van een metropool, inclusief 'little Amsterdam' (Utrecht) en Amsterdam Nieuw Oost (Almere)? Of vormt Amsterdam aan Zee (IJmuiden) straks het uiteinde van de 'kustas' Holland?

BART VAN ZOELÉN

EEN waarschuwend rapport van de Oeso heeft de politiek vorig jaar in operste staat van paraatheid gebracht: de dichtbevolkte Randstad legt het in veel opzichten af tegen concurrerende regio's in West-Europa en daarbuiten. En de komende decennia zal de druk op de schaarse ruimte alleen maar heviger worden.

Het stelt de overheid voor een grote opgave. Alleen met veel passen en meten is er genoeg plek om de nodige woningen te bouwen, nieuwe bedrijvigheid te vestigen en tegelijkertijd ruimte vrij te houden voor natuur en recreatie, voor infrastructuur om de files terug te dringen en voor waterwerken om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

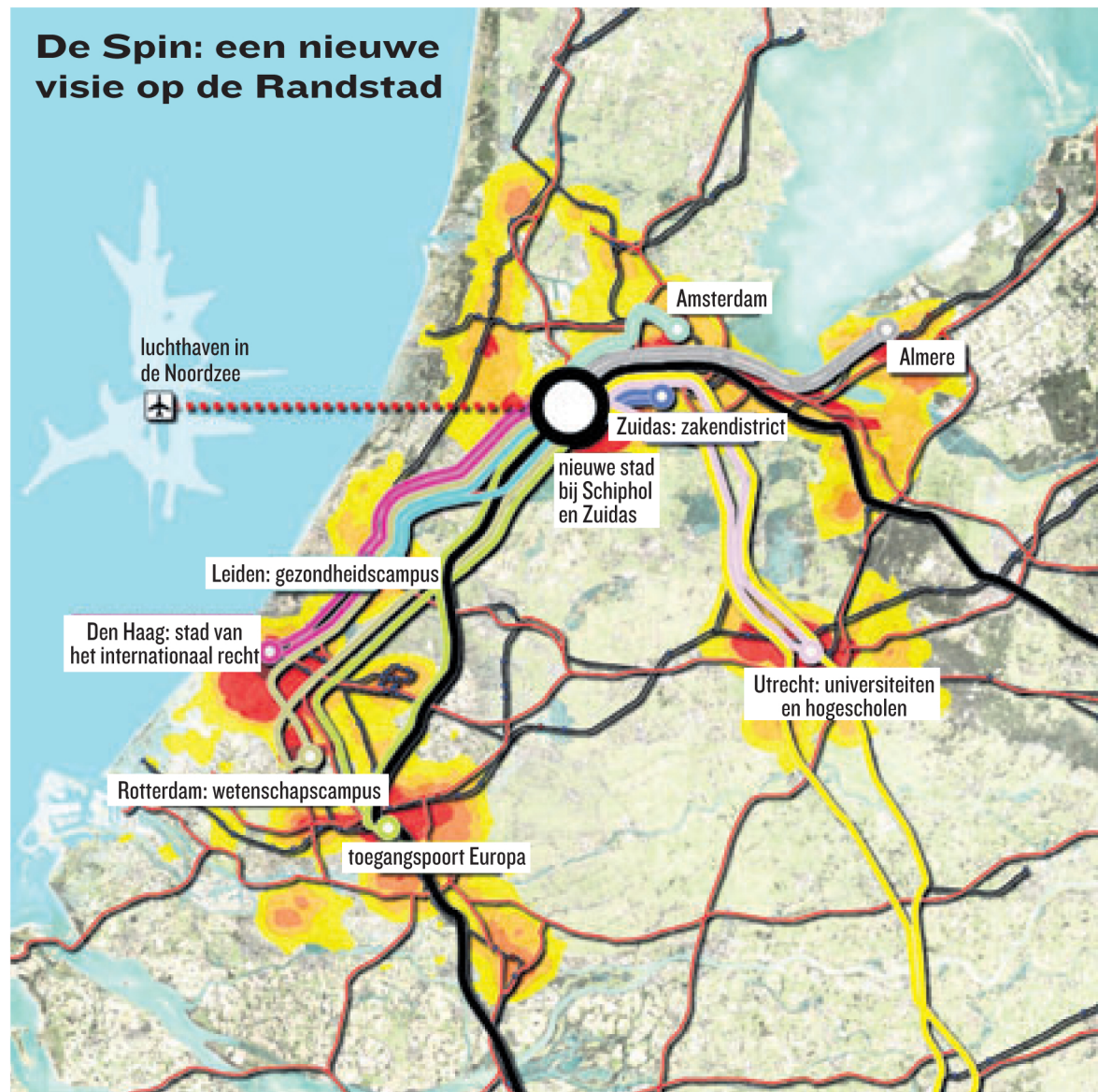
Nog dit jaar wil minister Jacqueline Cramer van Vrom daarom een nieuwe, allesomvattende visie op de Randstad ontwerpen. Ze heeft daarvoor de hulp ingeroepen van de burger. Deze week is bestempeld tot de Week van de Dialoog en tijdens discussiebijeenkomsten, zoals vanavond in Felix Meritis,

mogen belangstellenden uit de doeken doen waar het volgens hen naartoe moet met de Randstad.

Drie experts zijn gevraagd om de discussie aan te zwengelen door scenario's te ontwerpen voor de Randstad anno 2040. Het zijn prikkelende, maar ook overdreven toekomstperspectieven geworden, die deze week onder meer in de Zuiderkerk, architectuurcentrum Arcam en op internet tentoongesteld worden.

Wat te denken van het beeld dat Matthijs Bouw van architectenbureau One Architecture schetst, van de Randstad als een Spin (zie graphic). Een nieuwe stad rond Schiphol en de Zuidas van 800.000 woningen moet in die fantasie het centrum van Nederland worden. Door de landingsbanen en het daarmee samenhangende lawaai 'uit te plaatsen', wordt wonen rond Schiphol mogelijk.

De terminal van Schiphol kan dan 'de entree' van de Randstad worden en tegelijk het hart van een voor Nederlandse begrippen ongekend dicht bebouwde stad. Wonen en werken vindt allemaal binnen

de dichte bebouwing van de grote steden plaats, zodat forenzen niet meer nodig is en de files tot het verleden gaan behoren.

'Groenstedelijk wonen', zoals nu in de voorsteden in uitgestrekte woonwijken vol laagbouw en een tuin achter elk huis moet niet langer gestimuleerd worden. In plaats daarvan moeten we naar een 'datsjacentrum', waarbij we doorde-weeks krap op elkaar wonen in een dichte bebouwing binnen de ste-

den en in het weekend het groen opzoeken in onze buitenhuisjes in het Groene Hart of buiten de Randstad.

In weer een andere bespiegeling (de Archipel) gaat Bouw ervan uit dat de samenhang van de Randstad ver te zoeken is en dat de ontwikkelingen van alle afzonderlijke steden maar beter op hun beloop gelaten kunnen worden.

Een derde mogelijkheid die Bouw schetst, is een Randstad in de vorm van een ladder. Langs de met nieuwe eilanden uitgebreide kust en een tot supersnelweg verbrede A4 ontstaat een uitgestrekt stedelijk landschap, waarbij Leiden flink de ruimte krijgt om te groeien.

Utrecht raakt in die gedachtegang op het tweede plan en de haven van Amsterdam wordt verplaatst naar IJmuiden, dat vanaf dan Amsterdam aan Zee gaat heten. In het Westelijk Havengebied komt zo ruimte vrij voor uitbreiding van Amsterdam.

Het zijn wilde fantasieën, overdreven zelfs. De ontwikkelingsbeelden hebben dan ook vooral tot doel de tongen los te maken.

"Een beeld zegt meer dan duizend woorden," zeggen ze daarover bij Vrom. De gedachte van de Randstad als stedenring uit de nota *Westen des lands* uit 1958 werkt ook tot de dag van vandaag door. Juist zwaar aangezette scenario's kunnen behulpzaam zijn bij het bedenken van een nieuw concept voor de 21ste eeuw.

Maar in weer andere scenario's

klinkt wel degelijk een ernstige ondertoon door. Als Hilde Blank van stedenbouwkundig adviesbureau BVR haar gedachten laat gaan over de mogelijkheid om de groei voornamelijk in de Noordvleugel rond Amsterdam te concentreren, komt ze tot opmerkelijk pessimistische conclusies. Tot 2020 biedt zo'n Amsterdam Metropolitan Area zeker kansen tot groei, schrijft ze, maar daarna stukt die onherroepelijk.

FORENZEN HOEFT NIET MEER EN DE FILE IS VERLEDEN TIJD

Tot 2020 kan zo'n metropool flink groeien door verdere ontwikkeling van Almere (Amsterdam Nieuw Oost) en snelle verbindingen met Utrecht ('Little Amsterdam'). Maar na 2020 komen kwetsbare landschappen als Waterland en de gebieden rond de Amstel en de Vecht onder druk te staan. De verstedelijking breidt zich uit naar Purmerend, Hoorn, Flevoland en zelfs Amersfoort en Zwolle. De gevolgen zijn funest, schetst Blank. 'Amsterdam komt excentrisch te liggen, de metropool valt uiteen en krijgt onvoldoende massa.'

Tentoonstelling van toekomstbeelden van Matthijs Bouw, Yrtje Feddes en Hilde Blank tot en met 12 april in Arcam, di t/m zat, 13.00 tot 17.00 uur.